

navnlig det Opstn, der skal ske ved Politi og Toldvæsen, betyder saa godt som Ingenting.

Der er talt om Landbruget og fremhævet, at der er kommet en Panik blandt vore Landbrugere. Det er blevet fremhævet gjentagne Gange fra forskjellige Sider. Jeg tror, ærede Medlemmer tage fejl deri. Jeg tror, at det er det hurtige, stærke Initiativ, der har vift sig fra vore Landbrugeres Side, der har overrasket. Der er den Forskel, at de ere i Virkeligheden kraftigere og mere energiske Folk end vor Handelsstand; thi medens den har været fuldstændig passiv gennem alle de Aar, vi have bevæget os her paa Rigsdagen og kjæmpet om Toldreformer, og der først nu er kommet et aldeles ikke linderligt stærkt Nøre frem i den, har vort Landbrug i ganske kort Tid taget denne Sag op med et Initiativ, en Dygtighed og Energi, som gjør vor Landbefolkning den største Ære, og som hænger sammen med den Energi, den har udvist ogsaa i det politiske Liv. Det er ikke Panik, men Forholdet er dette, at vi gaa nye Tider i Møde i økonomist Henseende, og det kan ikke hjælpe noget, at vi bygge paa gamle økonomiske Doktriner i den Tro, at disse Doktriner ere evig gyldige og retfærdige og Noget, man aldrig skal afvige fra. Fri Handel og fri Konkurrence her i Landet er blevet et Stikord, og jeg tror, at det har bedraget mange Mennesker, fordi de mene, at fri Konkurrence har noget med Frihed at gjøre. (Udfrydelse). Nei, det har det ikke. Det er en stor Misforstaaelse. Frihed og fri Konkurrence ere to Begreber, der ikke have det Allermindste med hinanden at gjøre. Den personlige og borgerlige Frihed og den fri Konkurrence have Intet med hinanden at gjøre. (Modsigelse). Nei, men den fri Konkurrence og den gamle Liberalisme have Meget med hinanden at gjøre. Det er en ganske anden Ting. Hvad vil fri Konkurrence egentlig sige? Det er et Princip, der er taget op, i Kraft af hvilket Enhver har Lov til at anvende sine Kræfter, sin Eiendom og sin Kapital aldeles uden Hensyn til sine Medmenneskers Interesse. (Modsigelse af Sage). Jo, saadan er det i sin rene Almindelighed. Det vil sige, at Naturen hjælper sig selv og bøder paa de Feil og Ulemper, som følge af Misbrugene, altsaa f. Ex., at de Ulemper, som fremkomme gennem Overproduktion, ville standses igjen som Følge af, at der ikke er Trang til saa stort Forbrug, og at Forsøg paa at ville bedrage ved at krue Priserne i Veiret ved en formindret Produktion vilde stoppes gennem den frie Konkurrence, for saa vil Produktionen blive saa meget mere lukrativ, og derfor større. Det

er den gamle Doktrin, som vi Alle kjende fra Nationaløkonomiens Lærdomme, at Omsetningen er en Ting, der regulerer sig selv. Der behøves ikke Andet end Frihed. Det er fuldstømmet rigtigt. Men hvad har det ført til? Hvad har den fri Konkurrence virkelig faktisk ført til? Den har ført til de Stærkeses Overgreb og hensynsløse Misbrug lige overfor de Svage i Samfundet og ganske særlig til Kapitalismens Overgreb. Men Kapitalismen, mine Herrer! er en Ting, som altid har staaet i det varmeste og intimeste Forbund med Liberalismen, navnlig den gamle nationalliberale Retning, men den har ikke det Allermindste med Frihed at staffe, ligesaa lidt som den gamle Liberalisme havde paa mange Omraader Stort med Friheden at staffe, saaledes har Kapitalismen det heller ikke. Kapitalismen er netop en Ulykke for al national og økonomist Udvikling, og det er Noget, som fra Arbejdernes Side for lange Tider er indset. Arbejderne, Socialdemokraterne, have for længe siden gjort op med den frie Konkurrence, fordi de meget godt have forstaaet, at bag Ordet „Frihed“ skjuler sig det værste Tyranni, som nogeninde har eksisteret, nemlig Kapitalismens Tyranni. Jeg synes nu ikke, at den Maade, hvorpaa Socialdemokraterne foreslaa at løse dette Spørgsmaal, er rigtig, det mener jeg ikke den er. (Udfrydelse). Ja, det ærede Medlem mener det maaste, men jeg mener det ikke; der er overordentlig meget Rigtigt i denne Betragtning, og jeg mener, at man ganske sikkert aldrig vil kunne løse det sociale Spørgsmaal, medmindre man kommer bort fra den Betragtningssmaade, at Kapitalen har Lov til at tumle sig, som den vil. Med andre Ord: Staten maa ind paa at regulere disse Ting, det er det, man kalder Bestyttelse, ikke en Smule Andet, og det gjælder ganske særligt nu i vore Dage, fordi der i hele Verden er indtraadt et Omslag i den Maade, hvorpaa man har set paa Spørgsmaalet: den frie Konkurrence imod Bestyttelsen. Man ser ikke mere paa det i Udlandet, saaledes som man endnu gjør det herhjemme, der er gjennemgaaende en stærk Retning, som arbejder paa, at Staten baade skal beskytte Arbejderne mod Kapitalismen og beskytte den indenlandske Produktion mod den udenlandske Konkurrence. Jeg skal nu ikke komme ind paa, hvorvidt disse udenlandske Toldsystemer ere kloge eller ikke, hvorvidt de ere rigtige eller ikke rigtige, om de passe paa vore Forhold eller ikke, det ligger ikke for, men de medføre, at de Markeder, hvortil vi kunne eksportere, stadig blive mindre og mindre, og ikke alene det, men ogsaa de Mar-